

Búcsú Ács Jenőtől

Az utóbbi napokban beköltöztem a verseskönyveibe. Az utolsó kötetéből, a *Bűn-idő Golgotájából* kiáltott rám a jajszava: „*Ó, idegen rianás, kés a mellbe,/ és a borda szétborzad bele,/ Ó, a bérc-orgonák a végtelenbe/ sírnak, és szakad a szív-zene.*” Rátaláltam erre az öt sorra is: „*Gonosz dübörgés a világ,/ a vér tökélye szertezúzva,/ a test becsukja ablakát,/ S önként beroggyan, vénbed gúzsba./ És mint álomban, nincs tovább.*”

A szív-zene megszakadt. Nincsen tovább. Ám lehetne, mert nem kellett volna – nem lett volna szabad – meghalnia. Nem kellett volna: ha ezen a dermesztő október eleji őszön, szombaton éjszaka nem cipeli őt a mentő a székesfővárosban, hét órán át. A lakásukban érte az infarktus, az ügyeletes kórháztól tízpercnyre. De a kórház nem fogadta, az ügyeletes orvos szerint nem volt közvetlen életveszélyben.

Összegyűjtött versei kötetében csaknem kétezer vers sorakozik. Gargantuai hahotájával, kópésan mosolygó szemével oly derűs, életvidám embernek tett, hogy azt hittem: ez a kétezer vers csak tréfa, csak játék. Pedig mindenik vers a halállal vív. Apokaliptikus látomások villannak fel, égzengésszerű sorok torlódnak egymásra, mintha egy kitört vulkán lökné fel a szavakat: vér, szív, tűz, láng, örvény, csont, parázs, kereszt, lándzsa, seb, szög, Golgota.

Nem véletlenül állapította meg az utolsó kötet előszavát író Pomogáts Béla: „Ács Jenő a létezés aligha felfedhető titkaival viaskodik, mondhatni, magával Istennel küzd meg, miként a próféták és a misztikusok.”

„Számomra – vallotta Ács Jenő – a szó szent, a lélek alkotása, élő lélegző, önálló lény. Maga az a tény, hogy a szó létezik, Isten által teremtett csoda, ezért is tölt el gyönyörűséggel, ha megszólít. A szó szentségének őrei a szellem emberei, ha ők nem volnának, akkor a szó elveszítené eredeti, isteni voltát... A költő csak a hang-léleknek, a betű és a szó szellemének, valamint a nyelv istenének tartozik felelősséggel, senki másnak.” De annak megalkuvás nélkül. Úgy írt verset, mint akinek Babits Mihály és Nagy László ítélőszéke előtt kell megjelennie. Nem véletlen, hogy indulásában éppen Nagy László és Kassák Lajos segítette.

Az irodalmi díjak – méltatlanul – elkerülték. Pedig kitűnő költő volt – verseit a Somogy is közölte –, sokkal jobb poéta, mint mások, akik értenek az irodalom belterjes harcaihoz, az önmenedzseléshez. Ő nem foglalkozott ilyesmivel.

Ültem vele évek hosszú során át a pesti Blaha Lujza téri Nemzeti Étterem bokszában, Lázár Ervin, Bella István, Balázs József társaságában. Most utánuk ment. Utánuk küldte a magyar „egészségügy.”

Amikor utolszor találkoztunk, ezt mondta:

– Kétségbe vagyok esve a hazám sorsán...

Elszorul a torkom az utolsó versét olvasva:

*Megőrült ősz, motyog, hüppög,
Oly nyílt, oly merész a színe,
Oly vakmerőn sárga-dühödt,
Nem is illik suttogó szívbe.*